

Erfgoed Gelderland

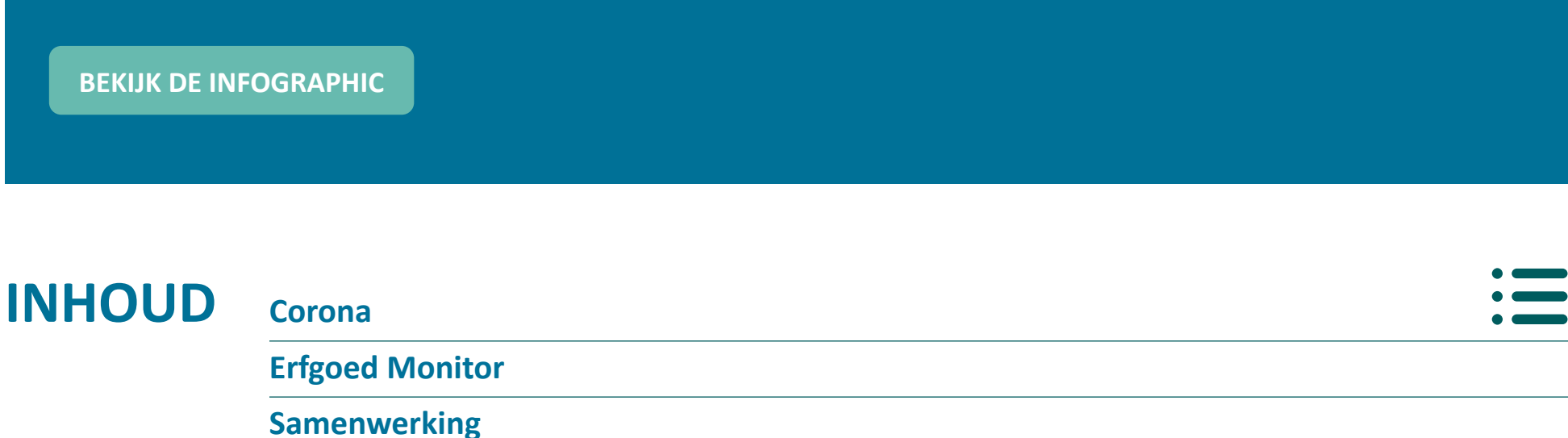
JAAROVERZICHT 2020

FOTO: ONLINE LEERBAAN/JOERGERING NOVEMBER 2020, ERFGOED GELDERLAND CC-BY

'SAMEN VERLEDEN TOEKOMST GEVEN', OOK IN CORONATIJD

In het jaar 2020 groeide de coöperatie Erfgoed Gelderland van 212 naar 227 leden. In de coöperatie werken we als erfgoedorganisaties samen, delen we kennis en presenteren we het erfgoed. Musea, historische verenigingen, archieven, monumentenorganisaties en andere erfgoedorganisaties en gemeenten kunnen bij ons, het bureau van de coöperatie, terecht met vragen rond beleid, collecties, immaterieel erfgoed en andere erfgoed gerelateerde onderwerpen. Met het aannemen van een specialist op het gebied van fondsenwerving is dit jaar het aanbod in onze adviesportefeuille uitgebreid.

INHOUD

Corona

Erfgoed Monitor

Samenwerking

Projecten

• Duiken in de geschiedenis van Gelderland

• Maatschappelijk betrokken

• Jeugd en Jongeren

• Meedoen

Advies

CORONA

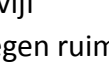
Zoals overal stond ook bij Erfgoed Gelderland de coronacrisis centraal. Iedereen ondervond de gevolgen hiervan, vooral de publiekstokkende organisaties. De medewerkers van Erfgoed Gelderland hebben geprobeerd te ondersteunen waar mogelijk: door te inventariseren waar de pijnpunten zaten via een belronde en door middel van een terugkerend onderzoek; door te attenderen op steunmaatregelen of fondsen; door een kleinere groep digitaal bij elkaar te brengen voor een training of het uitwisselen van ervaringen of toch ergens op locatie bij elkaar te komen om zaken te bespreken. Sommige projecten vielen in het water, maar voor veel activiteiten hebben we gezocht naar digitale oplossingen, zodat zoveel mogelijk doorgang kon vinden. Videobellen, studio-settings, webinars en chatten... we hebben het ons allemaal snel eigen gemaakt.

ERFGOED MONITOR

In 2020 voerden we voor de tweede keer de Gelderse Erfgoedmonitor uit. Dit onderzoek geeft inzicht in het publieksbereik, de baten en lasten en de opbouw van het personeelsbestand van de Gelderse erfgoedsector in 2019. Een greep uit de cijfers: Gelderse erfgoedinstellingen wisten samen vijf miljoen bezoeken te genereren, de totale bezoekersinkomsten bedroegen ruim 34 miljoen euro en de sector is goed voor meer dan 1600 banen en 11.000 vrijwilligersplekken. Aankomend jaar wordt de Erfgoedmonitor nogmaals uitgevoerd. Daardoor zal een helder beeld ontstaan van de gevolgen van corona voor de leden.

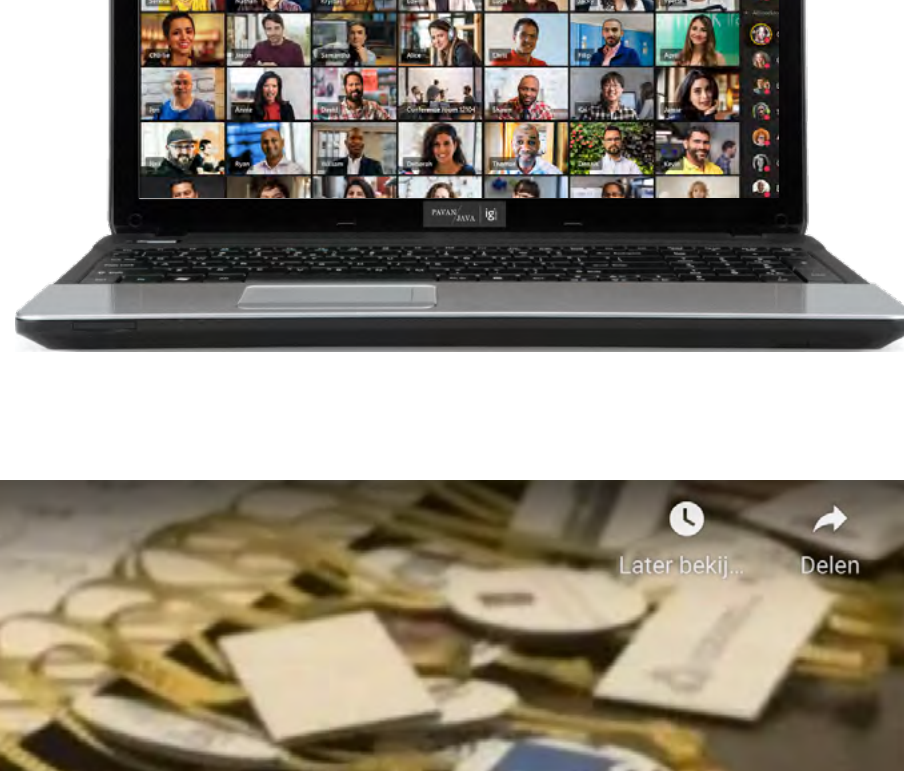
BEKIJK DE ERFGOEDMONITOR

SAMENWERKING

Samenwerken zit Erfgoed Gelderland in het bloed. Natuurlijk met de coöperatieleden, maar ook met partners, zowel binnen als buiten Gelderland en zowel binnen als buiten het erfgoedveld. Onze belangrijkste partners: Provincie Gelderland, Cultuuroost, Radboud Universiteit, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen en Omroep Gelderland.

Maar er is veel meer: met het Erfgoedfestival hebben we de banden aangehaald met de culturele sector. De samenwerking met de collega-erfgoedhuizen uit Noord-Brabant en Zuid-Holland is geïntensiveerd binnen het kader van het plan: 'Regio is Groei' en op landelijk niveau werken we samen in verschillende netwerken, die belangrijk zijn voor de lobby van het (Gelderse) erfgoedveld. Ook is Erfgoed Gelderland lid van de Europese erfgoed-ngo Europa Nostra, waarmee we (ook met Erfgoed Brabant) de afgelopen jaren The Future is Heritage hebben georganiseerd.

PROJECTEN

DUIKEN IN DE GESCHIEDENIS VAN GELDERLAND

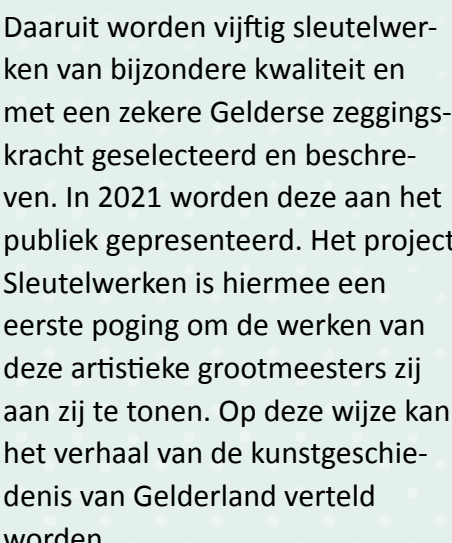
In het kader van de provinciale doelstelling 'Verankeren van de geschiedenis van Gelderland in de identiteit van de Gelderse regio's' starten we of voerden we projecten uit waarmee we op verschillende manieren in de geschiedenis van Gelderland doken, zoals de verschillende deelprojecten van Verhaal van Gelderland, het Erfgoedfestival, Sleutelwerken en de Verhaallijn Romeinen. Ook voerden we enkele Oral History projecten uit, zoals bij de Defensiehaven Arnhem, waarbij ook de Werkgroep Oral History Gelderland betrokken was. Heritage hebben georganiseerd.

VERHAAL VAN GELDERLAND

Ook dit jaar waren er weer volop activiteiten vanuit de verschillende deelprojecten van het masterplan Verhaal van Gelderland. Een greep hieruit: een online zomerserie met lezingen voor geïnteresseerden in de publicatie. Vanuit Erfgoedvrijwilliger.nl was er extra aandacht voor werving van jonge vrijwilligers en maakten we opnieuw een aantal 'Uit de praktijk'-video's. In het project Schatkamers zijn er grote stappen gezet. Door een samenstelling van innovatieve technieken zoals Virtual Reality en 3D Scanning is het vanaf 2021 mogelijk een reis naar Gelderland in vroeger tijden te maken.

ERFGOEDVRIJWILLIGERS VIDEO'S

SLEUTELWERKEN

Dit nieuwe project bestaat uit een inventarisatie van zeshonderd jaar kunstproductie in Gelderland. Daaruit worden vijftig sleutelwerken van bijzondere kwaliteit en met een zekere Gelderse zeggingskracht geselecteerd en beschreven. In 2021 worden deze aan het publiek gepresenteerd. Het project Sleutelwerken is hiermee een eerste poging om de werken van deze artistieke grootmeesters zij aan zij te tonen. Op deze wijze kan het verhaal van de kunstgeschiedenis van Gelderland verteld worden.

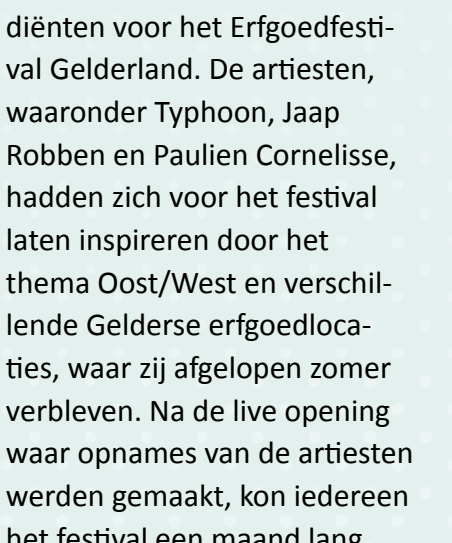
FOTO: JOHAN VAN SWINDEREN, ZELFPORTRET - RIJSMUSEUM AMSTERDAM

VERHAALLIJN ROMEINEN

De Romeinse Limes gaat voor de UNESCO Werelderfgoed-status. Erfgoed Gelderland is hier nauw bij betrokken. De uitslag daarvan wordt in 2021 verwacht. Dit biedt kansen, ook op gebied van toerisme en recreatie. Op initiatief van de Provincie Gelderland, liet Erfgoed Gelderland een publicatie maken waarin de Themalijn Romeinen is uitgewerkt. De publicatie is uitgewerkt. De publicatie is tot stand gekomen door interviews met betrokkenen bij de Romeinse geschiedenis in Gelderland. Naast het boekje is ook een aantrekkelijke animatie gemaakt.

BEKIJK DE ANIMATIE

ERFGOEDFESTIVAL

Vijftien erfgoedlocaties, tien topartiesten en vijf Gelderse talenten, dat waren de ingrediënten voor het Erfgoedfestival Gelderland. De artiesten, waaronder Typhoon, Jaap Robben en Paulien Cornelisse, hadden zich voor het festival laten inspireren door het thema Oost/West en verschillende Gelderse erfgoedlocaties, waar zij afgelopen zomer verbleven. Na de live opening via zoekopdrachten en verbeteren van de data en optimalisatie van vindbaarheid via zoekopdrachten. Ook is er een nieuwe 3D-module geïmplementeerd. Er zijn 23 collecties op de nieuwe website geplaatst, waarmee het totaal aantal op 59 komt. Het netwerk van deelnemers werkt nauw samen en komt regelmatig bij elkaar.

FOTO: BADOFF TYPHOON - MUSEUM KASTEEL WIJCHEN

MAATSCHAPPELIJK BETROKKEN

Musea staan midden in de samenleving en hun maatschappelijke rol wordt steeds meer onderkend. Gelderse musea konden aanhaken bij verschillende projecten die deze rol versterken en kwamen daarmee tegemoet aan de provinciale doelstelling: 'Versterken van de maatschappelijke rol van musea'. Dat deden zij door bijvoorbeeld nieuwe publieksgroepen te verleiden naar het museum te komen of meerdere musea te bezoeken; maar ook door met andere ogen te kijken naar de eigen collectie of deze digitaal te stellen voor publiek.

IEDERS MUSEUM

Het museum is bedoeld voor iedereen. Met het project Ieders Museum heeft Erfgoed Gelderland samen met de musea ingezet op het kwantitatief en kwalitatief uitbouwen van het bezoek van drie nieuwe publieksgroepen: zorgvragers, nieuwkomers en onbekende burens. In 2020 is dit project afgerond. In dit jaar organiseerde Ieders Museum een online symposium, bestaande uit drie webinars. Ook zijn er filmpjes gemaakt waarin de deelnemers vertellen hoe zij het ervaren hebben en wat zij dankzij Ieders Museum bereikten.

BEKIJK DE FILMPIJES

SOFIAS SMUGGLING RHEINLAND-XPRIENCES

Erfgoed Gelderland is leadpartner van dit Euregioproject dat in september is afgesloten met een symposium in het Nederlands Openluchtmuseum. Tijdens dit symposium is de game 'Sofias Smuggling' is gelanceerd, gemaakt door de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en de Hochschule Rhein-Waal. De spelers verleggen letterlijk hun grenzen om op jacht te gaan naar antwoorden verborgen in schilderijen, kunstwerken en historisch erfgoed van vier Nederlandse en vier Duitse musea.

INTERREG RHEINLAND-XPRIENCES

SPOREN VAN SLAVERNIJVERLEDEN IN GELDERLAND

In 2020 ging dit project met vliegende vaart van start met het onderzoeken, vinden en publiceren van de 'Sporen van de maand'. Dit onderzoek, maar ook interviews door 'verhalenlangers' en de workshops voor musea hebben een andere manier van denken op gang gebracht, ook over de eigen collecties. Door corona kon de geplande en volgende bustour langs drie kastelen van Geldersch Landschap en Kasteelen geen doorgang vinden, maar wat in het vat zit...

SPoor van de Maand

COLLECTIE GELDERLAND

Met CollectieGelderland maken we, samen met de 70 deelnemende organisaties, een schat aan Gelders erfgoed zichtbaar. Nadat de website in 2019 is vernieuwd, werkten we in 2020 aan het aanscherpen en verbeteren van de data en optimalisatie van vindbaarheid via zoekopdrachten. Ook is er een nieuwe 3D-module geïmplementeerd. Er zijn 23 collecties op de nieuwe website geplaatst, waarmee het totaal aantal op 59 komt. Het netwerk van deelnemers werkt nauw samen en komt regelmatig bij elkaar.

FOTO: BADOFF TYPHOON - MUSEUM KASTEEL WIJCHEN

JEUGD EN JONGEREN

Jongeren zijn de erfgoedbeheerders van de toekomst. Via Reizen in de Tijd maken scholieren kennis met het erfgoed uit hun eigen omgeving. Zo dragen we bij aan de provinciale doelstelling 'Stimuleren van kwalitatief hoogwaardig cultuurerfgoed op basisscholen'. Andere manieren waarop we jeugd en jongeren bij het Gelderse erfgoed betrekken zijn door samenwerking met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, onze medewerking aan The Future is Heritage en door oprichting van het Erfgoed Gelderland Jongerengilde.

REIZEN IN DE TIJD

Reizen in de Tijd verbindt basisschool en museum door elf thema's die passen bij elk type basisonderwijs. Op reizenindetijd.nl staan nu 335 lessen. In 2020 is bij al deze lessen specifieke aanpakken of deze vanwege de coronamaatregelen wel of niet mogelijk zijn. Daarnaast is Reizen in de Tijd flink aan het uitbreiden. Een aantal Limburgse erfgoedinstellingen zijn het afgelopen jaar aangehaakt en ook Zeeland gaat de doorlopende leerlijn ontwikkelen.

HOGESCHOOL VAN ARNHEM EN NIJMEGEN

Twee groepen van circa 60 tweedeejaars studenten gingen het afgelopen jaar weer aan de slag met opdrachten uit het Gelderse erfgoedveld. Zij bedachten slimme digitale oplossingen, zoals interactieve kranten, online escaperooms en touchwalls. In 2020 verstreken 17 verschillende erfgoedorganisaties een opdracht aan de studenten. Daarmee hebben niet alleen de studenten wat geleerd, maar zijn ook de opdrachtgevers geïnspireerd om met innovatie aan de slag te gaan.

JONGERENGILDE

Eind 2020 is het Erfgoed Gelderland Jongerengilde opgericht. In september gingen we op zoek naar jongeren die vanuit hun perspectief aan de slag wilden met het zichtbaar en toegankelijker maken van het Gelderse erfgoed. Inmiddels hebben we 11 ambitieuze en enthousiaste jongeren professioneel en studenten gevonden. Zij houden zich nu op allerlei terreinen bezig met het Gelderse erfgoed, van het betrekken van publiek tot inhoudelijke advisering.

MEEDOEN

In het kader van de provinciale doelstelling 'Stimuleren van cultuur- en erfgoedparticipatie' hebben we vanuit verschillende projecten leden, partners en publiek betrokken en gestimuleerd mee te doen: mijnGelderland, e-learningplatform, Publieks-archeologie, Erfgoedvrijwilliger, Romeinse Limes Nederland, WOZDag en Een Nieuwe Tijd. Ook namen verschillende medewerkers van Erfgoed Gelderland deel aan drie erfgoedparticipatielabs van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed om verder te onderzoeken hoe erfgoed kan bijdragen aan participatie of maatschappelijke deelname.

MIJNGELDERLAND

Bijna 400 mensen wisten de weg naar verhalenwebsite mijnGelderland.nl het afgelopen jaar te vinden. Een prachtig aantal! De website groeide met 328 naar 4036 verhalen, mede dankzij de inzet van vrijwilligers. Nieuwe specials als 'Verhaal van Gelderland', 'Koude Oorlog', 'Sporen van Slavernijverleden in Gelderland' en 'Getuigen van de Oorlog' kregen een plekje op de website. Daarnaast succesvol de promotiecampagne voor de Gelderse musea en monumenten in de zomerperiode van 2020.

E-LEARNING-PLATFORM

Afgelopen jaar startten we met een e-learningplatform waarop we online trainingen aanbieden voor professionals en vrijwilligers die werken met erfgoed. Er zijn inmiddels vier trainingen ontwikkeld: vrijwilligersmanagement, tien schadefactoren, fondsenwerving en storytelling. De trainingen bieden een laagdrempelige eerste kennismaking met de verschillende onderwerpen. Ruim 70 mensen hebben het afgelopen jaar al een training gevolgd.

NAAR DE E-LEARNINGS

PUBLIEKS-ARCHEOLOGIE

Archeologie leeft. De Nationale Archeologiedagen konden wegens de coronamaatregelen het afgelopen jaar helaas niet doorgaan. Wel werd er in Zutphen een nieuwe ArcheoHotspot geopend. De ArcheoHotspot in Arnhem werd vernieuwd. Daarnaast werden de vrijwilligers van het citizen science project Erfgoed Getuizen het afgelopen jaar in het zonnetje gezet met de eerste Erfgoedvrijwilligersprijs, uitgereikt door het ministerie van OCW.

EEN NIEUWE TIJD WEDEROPOUW IN DE ACHTERHOEK

In 2019 leidde Erfgoed Gelderland zo'n 20 inwoners uit de Achterhoek op tot 'verhalenlangers'. Deze 'verhalenlangers' interviewden mensen over hun herinneringen aan de tijd van de wederopbouw in de Achterhoek. Dat leverde meer dan 90 unieke persoonlijke verhalen op. In september 2020 werd het project, een samenwerking met het Gelders Genootschap en 11 Achterhoekse gemeenten, succesvol afgesloten.

ADVIES

Naast onze rol als trekker of adviseur in projecten, behandelden we ook dit jaar losse adviesvragen: natuurlijk rond corona, maar ook voor meer reguliere kwesties, bijvoorbeeld vragen over het Museumregister Nederland en fondsenwerving. Soms is een concrete vraag de aanleiding geweest voor een veel langer durende samenwerking, zoals bij Stoomgemeel de Toom en Edese Erfgoed Experience. Ook gemeenten wisten ons te vinden. Zo vroeg de gemeente Zevenaar ons te helpen om de Romeinse geschiedenis rond de Bijland zichtbaar en beleefbaar te maken met een nieuwe, fantasieprikkende weergave.

Heeft u ook een adviesvragen? Wilt u meer weten over de coöperatie of een van onze projecten? Neem gerust contact op met een van onze collega's.

NEEM CONTACT OP

Erfgoed Gelderland

WESTVOORTSEDIJK 67-D, 6827 AT ARNHEM | ERFGOEDGELDERLAND.NL

samen
verleden toekomst
geven